

Enthousiast geworden?

Wil je ook aan de slag met Close Reading? Zie het aanbod op:
www.expertis.nl/closereading

Meer weten?

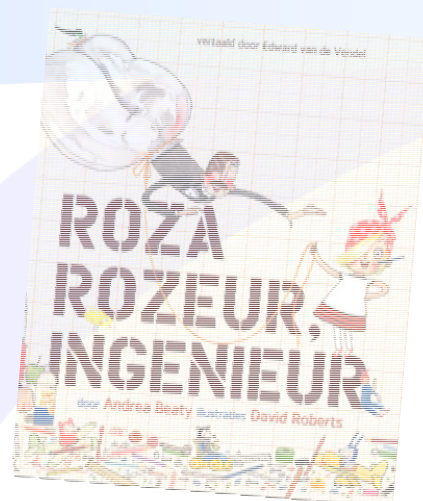
Neem contact op met:

Marieke van Logchem
M: 06-433 51 318
E: marieke.van.logchem@expertis.nl

Dortie Mijs
M: 06-543 73 895
E: dortie.mijs@expertis.nl

Deze blog is tot stand gekomen in samenwerking met Cora Blaak.

Het kiezen van een tekst voor je groep kan je vanuit verschillende beweegredenen doen. Je kunt persoonlijke redenen hebben om een bepaalde tekst te kiezen. Zo kan het zijn dat je bij een bepaalde tekst veel mogelijkheden ziet kinderen iets te leren over een bepaald onderwerp. Zo'n onderwerp is de Tweede Wereldoorlog. Velen van ons hebben daar specifieke herinneringen aan. Een persoonlijke reden maakt dat je de tekst intensief beleeft en dus ook goed kan overdragen. Ook kan je een liefde hebben voor poëzie. Dit kan een reden zijn om met een tekst op rijm aan de slag te gaan.

Close Reading geeft leerkrachten alle vrijheid en ruimte om zelf teksten te kiezen voor instructielessen over tekstbegrip. De tekst die in drie sessies wordt gelezen moet passend zijn qua moeilijkheid van taal (kwantitatieve aspecten – bv. woordniveau, zinslengte), vooral uitdagend zijn op het gebied van de kwaliteit van de tekst (doel van de schrijver, betekenis van de tekst) en interessant genoeg voor leerlingen om vol enthousiasme, geboeid en herhaald met de tekst bezig te gaan. Het is immers de bedoeling dat een verhaal/tekst echt wordt begrepen. Het vraagt van een leerkracht een doelgerichte, coachende, stimulerende en enthousiasmerende rol.

Door de tekst op de achterkaft viel de keuze op : 'Roza Rozeur, ingenieur'.

IETS OVER DE GESCHIEDENIS

Tijdens de Tweede Wereldoorlog zorgden miljoenen vrouwen uit de Verenigde Staten, het Verenigde Koninkrijk, Australië, Canada, Nieuw-Zeeland, de Sovjet Unie en andere geallieerde landen voor voedsel- en werktuigvoorzieningen die nodig waren tijdens de strijd. Sommigen van hen werkten op boerderijen, om te zorgen dat de troepen te eten kregen. Anderen bouwden schepen, vliegtuigen, tanks en jeeps. Door de inzet van talloze vrouwen produceerden Amerikaanse fabrieken gedurende de oorlog meer dan driehonderdduizend vliegtuigen, zesentachtigduizend tanks en twee miljoen legertrucks. In de Verenigde Staten was het symbool voor al die vrouwen het verzonden meisje dat 'Rosie the Riveter' ('Roza Klinknagel') heette. Haar vaste zinnenet was: 'We can do it!' ('Dit gaat ons lukken').

Tekstanalyse

Het verhaal is mooi en eenvoudig, een mix van fantasie en werkelijkheid, en volledig op rijm. Edward Van de Vendel, de dichter, is in zijn element als vertaler. De illustraties zijn helder, vrolijk en ze zijn aanvullend op de tekst.

Het verhaal gaat over:

- Een meisje dat ontwerpt, knutselt. Geen stereotiep 'meisje-meisje', ze leeft in haar eigen wereld.
- Een meisje vol technische ideeën en bruisend van ongevraagde oplossingen, dat vastloopt en blokkeert als ze een keer faalt.
- Een meisje dat herademt en zich herpakt wanneer zij zich begrepen voelt door een stoere vrouw uit haar familie die herkent wat Roza drijft.
- Lezers ontdekken in de verrassende tekst op de achterflap de verbinding van de auteurs met hun ouders (moeders) in WO II en het historische rolmodel waar het verhaal van Roza Rozeur met een knipoog naar verwijst.

Kortom, echt een verhaal voor Close Reading: er valt iets boeiends te lezen en te leren, maar het ligt niet zomaar voor het oprapen. Er moet gegraven worden, nauwkeurig gelezen en herlezen worden en dan ineens kijk je met andere ogen naar Roza Rozeur... naar je klasgenoten en misschien ook naar jezelf.

Tips vooraf:

Het is waardevol om de tekst los van de illustraties aan te bieden (even uittypen).

Scan of fotografeer de pagina's en zet ze in een PP (alleen voor intern gebruik in de klas).

Sessie 1: inzoomen op algemeen begrip van het verhaal

Sessie 1	Sessie 2	Sessie 3
Richt zich op: • Algemene begripsvragen (zie format met voorbeeldvragen z.o.z.)	Richt zich op: • Vragen over belangrijke details • Vragen over woordenschat • Vragen over tekststructuur (zie format met voorbeeldvragen z.o.z.)	Richt zich op: • Vragen over bedoeling van schrijver • Vragen rondom afleidingen • Vragen over opinies, argumenten en verbanden met andere teksten (zie format met voorbeeldvragen z.o.z.)

Kerdoel

- De leerlingen weten wat de belangrijkste boodschap is van het verhaal, nl. je talent (als vrouw) goed gebruiken en doorgaan ook als iets mislukt.
- De leerlingen weten hoe het verhaal is opgebouwd, welke woorden bijzonder zijn en wat het metrum is.

Doel sessie 1

- Doel OB: Ik kan vertellen wat er aan het begin, midden en einde van het verhaal met Roza gebeurt.
- Doel MB/BB: Ik weet wat de belangrijkste boodschap is in het verhaal.

Introduceer het verhaal door de leerlingen te laten noteren wat ze later willen worden.

Beroepskeuze meisjes	Beroepskeuze jongens
.....	
.....	

Lees het verhaal voor, of laat leerlingen het verhaal in tweetallen/individueel lezen.
Leg uit wat een raamvertelling is.

Opdracht in tweetallen: leerlingen beschrijven in steekwoorden wat er gebeurt in de verschillende fases van het verhaal (in tweetallen). Hang de uitwerkingen op en laat leerlingen elkaars fases lezen en eventueel voorzien van aantekeningen/opmerkingen.

Opdracht variant: deel de tekst uit. Laat leerlingen strepen zetten in de tekst tussen de verhaalfases.

'raam'	begin	probleem	vervolg	oplossing	afloop	'raam'

Teken wat er gebeurt;
Wat heb je gehoord in het verhaal / gezien op de illustraties

Sessie 1	Sessie 2	Sessie 3
Richt zich op: Algemene begripsvragen (zie format met voorbeeldvragen z.o.z.)	Richt zich op: - Vragen over belangrijke details - Vragen over woordenschat - Vragen over tekststructuur (zie format met voorbeeldvragen z.o.z.)	Richt zich op: - Vragen over bedoeling van schrijver - Vragen rondom afleidingen - Vragen over opinies, argumenten en verbanden met andere teksten (zie format met voorbeeldvragen z.o.z.)

Sessie 2

Doel sessie 2:

- OB: Ik weet wie aardig is voor Roza en wie niet en waarom.

Doel MB/BB:

- Ik weet welke vrouwen in het verleden van belang zijn geweest voor de luchtvaart en wat zij hebben gedaan.
- Door nauwkeurig herlezen leren leerlingen oorzaak en gevolg in het gedrag van Roza. Zij leren een aantal moeilijke woorden en begrijpen het effect van het verhaal op rijm.
- Vat kort samen wat in sessie 1 aan de orde is geweest.
- Lees het verhaal voor de tweede keer voor of laat leerlingen het verhaal herlezen.

Vragen

- Wat doet een ingenieur?
- Wie is de bad guy en wie de good guy in het verhaal?
- Waarin lijken Roza en haar oudtante op elkaar?
- Welke grapjes vind je in het verhaal?
- Hoe begint en eindigt het verhaal?
- Wat is de historische basis van dit verhaal? Maak een tijdlijn: jij, je ouders, grootouders en overgrootouders.

Opdracht in tweetallen

Herlees en vul het schema in.

Oom Daan lacht: Waarom? Lees terug in de tekst 	Wat doet Roza: (zoek op in de tekst)
Tante Roos lacht Waarom? Lees terug in de tekst 	Wat doet Roza? (zoek op in de tekst)

Opdracht

Herlees en bekijk nauwkeurig het werkschrift dat Roza krijgt.

Noteer wat overgroottante heeft getekend.

	Noteer de weetjes van deze bladzijden en streep door wat niet van toepassing is
	Dit wist ik al wel/ dit wist ik niet
	Dit wist ik al wel/ dit wist ik niet
	Dit wist ik al wel/ dit wist ik niet
	Dit wist ik al wel/ dit wist ik niet
	Dit wist ik al wel/ dit wist ik niet
	Dit wist ik al wel/ dit wist ik niet

Sessie 2 extra

- Doel OB: Ik kan woorden voorspellen met behulp van rijm.
- Doel MB/BB: Ik kan kenmerken van poëzie in dit gedicht benoemen.

Opdracht

Noteer de fantasiewoorden die Roza geeft aan haar bouwsels.

Vragen

- Welke klankcombinaties vind je?
- Welke rijm (beginrijm, eindrijm, middenrijm)?
- Welke intonatie waarmee de zinnen worden uitgesproken is bepalend voor de betekenis van een zin?
- Welke bijzondere woorden en zinnen vind je in dit verhaal? Onderstreep deze zinnen en woorden.
- Wat valt je op?
- Wat betekent 'fel wakker worden', 'de zon zichzelf had gedooft', 'lustig bouwen' en 'stotterend opstijgen'?

Opdracht (werkvorm geïnspireerd op een artikel in JSW):

Herschrijf onderstaand fragment in eigen woorden zonder rijm.

Ze wilde al wegllopen, maar haar tante zei: 'Schat,' en ze knuffelde Roza en kuste haar plat. Ze veegde een traan weg en riep toen opgewekt: 'Roza! Dit proefritje ging dus perfect! Je weet wat er fout ging. Nu door met stap twee.' Roza dacht: wat? Hoe dan? Nee, tante, nee. 'De kaaskopter?' riep ze. 'Die is neergestort. Dit was een mislukking die nooit meer iets wordt.' 'Neergestort, zeker,' klonk het toen opgetogen. 'Maar wat is ons werk als we niks uittesten mogen? Vóórdát hij neerstortte, Roza, heeft hij gevlogen!'	
Kleur, onderstreep, omcirkel in de tekst Wat valt je op? Vul je antwoorden in onderstaande velden in	
Klank	
Woord	
Zin	
Betekenis	

Ontdek het gedicht

Gedicht
Schrijf in onderstaande lege velden het gedicht op dat je wilt analyseren.

Kleur, onderstreep, omcirkel
Wat valt je op? Vul je antwoorden per niveau in onderstaande velden in.

Klank

Woord

Zin

Betekenis

Sessie 3

Sessie 1	Sessie 2	Sessie 3
Richt zich op: Algemene begripsvragen (zie format met voorbeeldvragen z.o.z.)	Richt zich op: - Vragen over belangrijke details - Vragen over woordenschat - Vragen over tekststructuur (zie format met voorbeeldvragen z.o.z.)	Richt zich op: - Vragen over bedoeling van schrijver - Vragen rondom afleidingen - Vragen over opinies, argumenten en verbanden met andere teksten (zie format met voorbeeldvragen z.o.z.)

Doel OB

- Ik weet hoe Roza zich voelt in het begin, midden en einde van het verhaal.

Doel MB/BB

- Ik weet wat de schrijver met dit verhaal over Roza duidelijk wilde maken.

Verklaar onderstaande afbeelding

Werkvormen

- OB: Maak een gedragspatronengrafiek vanuit het perspectief van Roza.
- MB/BB: Wissel uit met elkaar welke fouten jij hebt gemaakt en wat je er van leerde.

Vragen

- Wat voor soort verhaal is dit?
- Wat is de rol van de Tweede Wereldoorlog?
- Vrouwen bleven na de tweede wereldoorlog weer als huisvrouw thuis? Wat vind jij en wat vind je daarvan?
- Ken je andere verhalen/films ken je waarin de vrouw een 'mannenrol' heeft (Pippie Langkous, Jeanne d'Arc, Marie Curie)?

Opdracht

Maak een tegeltjes wijsheid!

Maak een tegeltjeswijsheid: wat leer je van dit verhaal, doe dit in de vorm van een kwatrijn (gedicht met 4 regels) of een rondeel (gedicht met 8 regels, waarin regel 1, 4 en 7 hetzelfde zijn, regel 2 en 8 zijn ook hetzelfde).

Veel plezier met dit verhaal & succes met Close Reading!

